

Nedenstående kronik fra Kristeligt Dagblad 22-jul-08 bringes med forfatterens tilladelse. Peter Ryom redegør for nogle af de overvejelser, der førte til hans udmeldelse af den romersk-katolske kirke.



Peter Ryom – Musikforsker, dr.phil.

Et afgørende ord

Den mand, der i sin tid ydede undertegnede en ganske uventet hjælp, havde igen anelse om, hvad hans ytringer kom til at betyde for mig personligt. Det skal siges med det samme, at vi aldrig har mødt hinanden, og at mit kendskab til ham er andenhånds. Men det hindrer ikke, at hans ord åbnede mit sind for noget, som jeg egentlig godt vidste, men ikke havde gjort mig klart.

Som aktivt og engageret medlem igennem mere end en menneskealder af den romersk-katolske kirke måtte jeg i stigende grad sætte spørgsmålstegn ved den særstilling, som gejstligheden påberåber sig. Vel skal der være nogle, der specielt har til opgave at forvalte sakramenterne og i almindelighed at varetage kirkens anliggender, men det blev med tiden mere og mere vanskeligt at bøje sig for, at præstestanden betragtes som mere værdifuld og fornemmere end andre, og for at denne anskuelse afspejler sig hos dens medlemmer i almindelighed.

Retfærdigvis skal det siges, at der findes hæderlige undtagelser, men det generelle indtryk er, at den katolske gejstlighed anser sig selv for at være hævet over almindelige mennesker. Ikke alene i teologiske og moralske spørgsmål, men også inden for områder af tilværelsen langt uden for præstestandens pastorale kompetence og menneskelige erfaringsverden oplever man at blive belært om »sandheden« fra klerikal side.

At dette syn på gejstligheden ikke skyldes en misforståelse eller kedelige erfaringer, men indgår i kirkens officielle lære, ses for eksempel af pave Pius XII's rundskrivelse om »Kristi mystiske legeme« (1943), hvor det hedder, at »man ubetinget må holde fast ved, at hierarkiet er de fornemste lemmet på legemet.« Men kan det virkelig være rigtigt, at en mand, der har modtaget præstevielsen, er et mere værdifuldt menneske i Guds øjne end en, der ikke har? Hvordan harmonerer det med de talrige bibelske udsagn om, at der hos Gud ikke findes personsanseelse, eller at »den, der vil være den første blandt jer, skal være jeres træl«? Andre har stillet sig selv lignende spørgsmål. I hvert fald er det symptomatisk, at almindelige katolikker rundt om i verden har dannet foreninger ved navn »Vi er også Kirken«, åbenbart i et forsøg på at råbe gejstligheden op.

Var der for mig således i stigende grad grund til at betvivle rigtigheden af det officielle syn på gejstligheden og dens forrang, blev det naturligt også at sætte spørgsmålstejn ved andre sider af romerkirkens lære og praksis. Det gjaldt absolut ikke troen på den treenige Gud eller andre grundlæggende dele af den kristne tro, som ikke står til debat. Forskellige sider af troslivet meldte sig, men til grundig overvejelser trængte frem for alt spørgsmålet om det enkelte menneskes forhold til Gud sig på.

Kunne det være sandt, at det er Gud velbehageligt, at man går til messe, ikke alene om søndagen, sådan som kirken påbyder, men om muligt også på hverdage? Tjener det Gud til større ære, at man regelmæssigt går til skrifte, beder rosenkransen dagligt, at man faster på en bestemt måde og i bestemt perioder, at man deltager i andagter, valfartet og andre fromme arrangementer? Kommer man Gud nærmere gennem sådanne handlinger?

Den tvivl, der således opstod, efterlod et stort spørgsmål, som romerkirken erfaringsmæssigt ikke ville kunne besvare på en tilfredsstillende måde: Hvad forventer Gud af mig? Hvordan skal jeg i mit liv forholde mig til ham på den måde, han ønsker det af mig? I det spørgsmål havde jeg brug for hjælp, men det ville selvsagt ikke nytte, om jeg henvendte mig til en katolsk gejstlig. Hjælpen kom — dog fra en ganske uventet side.

En søndag for nogle år siden, endnu mens vi boede i Sønderjylland, kørte min hustru og jeg til Flensborg, hvor vi overværede gudstjenesten i den danske kirke, Helligåndskirken. I sin prædiken tog den unge præst udgangspunkt i en bog, som netop var blevet udgivet, og som havde vakt betydelig opsigt, Thorkild Grosbølls omstridte essay »En sten i skoen«.

Præsten gengav forfatterens indledende bekendelse, at han ikke troede på en skabende og opretholdende Gud — en holdning, som han på det kraftigste tog til genmæle imod i sin prædiken. Især var det ordet *opretholdende*, der på en uforklarlig måde gav mig nøglen til en dybere forståelse.

At Gud er den almægtige skaber, er grundlæggende for den katolske kirkes tro, sådan som den blandt andet udtrykkes i søndagsmessens Credo. Også troen på, at Gud til stadighed opretholder sit skaberværk, indgår i romerkirkens dogmatik, om end denne sandhed ikke indtager en nær så fremtrædende plads i dens forkyndelse. Tanken var således hverken ny eller fremmed, men den større bevidsthed om, at Gud både har skabt alt og til stadighed opretholder sit skaberværk, åbnede den søndag for svaret på spørgsmålet om mit personlige forhold til ham.

At Gud opretholder alt, betyder, at han kender og elsker hver enkelt af sine skabninger, at han ser deres forskellige evner og muligheder, at han kender deres svagheder, deres behov, deres længsler og deres tanker. Han står med andre ord hvert enkelt menneske umiddelbart nær, uafhængigt af alle menneskelige autoriteter. Dette forpligter mig til at søge ham ud fra mine egne, personlige forudsætninger, som han alene kender til bunds. At søge Gud er mit ansvar, ikke andres.

Hvert øjeblik giver Gud sine skabninger det, han i sin uendelige godhed ved tjener dem bedst. Det eneste, jeg som hans skabning kan gøre til gengæld, er at tage imod hans gaver med taknemmelighed og at have tillid til, at han leder mig frem ad den vej, han ønsker, jeg skal gå for at nå frem til det mål, han har sat for mig. I lyset af troen på, at Gud opretholder alt, får tilliden til hans aldrig svigtende omsorg såvel i medgang og gode tider som i stunder, hvor tilværelsen tilsyneladende går en imod, sin egentlige og dybeste mening.

Afgørende er derfor troen på, at Gud har både magt og vilje til at føre skaberværket til sin gode fuldendelse, sådan som han viste det ved at oprejse Kristus fra de døde. Den sikre tillid til Skaberen er den tro, som han forventer af mig, langt mere end en akademisk overbevisning om, at han er til, og om rigtigheden af nogle dogmer — eller en from levevis med opfyldelsen af kirkelige forskrifter og udøvelsen af gudfrygtige handlinger, der ikke i sig selv fører til et nærmere og mere personligt forhold til ham, lige så lidt som streng overholdelse af Moseloven gør et menneske godt i hans øjne.

Gennem sådanne overvejelser, der selvsagt drejede sig om spørgsmålet om retfærdiggørelse, måtte jeg erkende, at jeg ikke længere fandt mig til rette i det kirkesamfund, jeg med stigende usikkerhed havde tilhørt i mange år.

Den tro, som den evangelisk-lutherske kirke bekender blandt andet i Den Augsburgske Konfession, hvori den skabende og opretholdende Gud omtales i artikel 1, kunne jeg derimod fuldt ud tilslutte mig. Denne kirke giver den enkelte den nødvendige frihed til at søge og opnå et helt igennem personligt forhold til Gud. I den danske folkekirke fandt jeg med andre ord det, jeg havde savnet.

Naturligvis indebærer dette ikke, at jeg uforbeholdent tilslutter mig alle holdninger og meninger, der kommer til udtryk i den rummelige folkekirkelige sammenhæng. Visse synspunkter må jeg, som andre gør, forholde mig kritisk til, hvilket dog ikke anfægter friheden til at have dem. Det brede spektrum af meninger tolker nogle som holdningsløshed, hvorfor de vælger at træde ud af folkekirken, måske for at konvertere til en trosretning med en mere konsekvent holdning, selv om det kan indebære risikoen for at give det personlige ansvar fra sig.

Havde Thorkild Grosbøll ikke skrevet sin bog, og havde jeg ikke hørt om den, er jeg dog overbevist om, at den dybere betydning af troen på, at Gud opretholder sit skaberværk, alligevel var kommet til mig før eller siden. Nu blev han manden, der uden at vide det kom til at yde hjælp til en større fordybelse i kristentroen. Skulle han læse dette, bedes han modtage min tak. Men frem for alt må jeg takke Gud for, at han opretholder og leder mig.

Peter Ryom